

Oto-Sosyo-Biyografik Bir Anlatım: Demain J'aurai Vingt Ans

Auto-Socio-Biographical Narrative: Demain J'aurai Vingt Ans

Cansu AVCI

Yabancı Diller Yüksekokulu, Fransızca Hazırlık Birimi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Kişinin kendi deneyimlerini, anılarını, duygularını, düşüncelerini ve içgörülerini yansıtan bir anlatım olan otobiyografi, okuyuculara yazarın kişisel yolculuğuna, içinde yaşadığı tarihsel ve kültürel bağlama ilişkin bakış açısı sunan bir türdür. "Oto-sosyo-biyografi" ise Fransız sosyolog Pierre Bourdieu ve Annie Ernaux'nun öncü çalışmaları sayesinde 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren edebiyat alanında yer edinmeye başlamıştır. Otobiyografi, sosyo-analiz ve sosyolojinin özelliklerini birleştiren ve melez bir yazı türünü ifade eden oto-sosyo-biyografi özellikle Annie Ernaux'nun mahrem ve kolektif olanı, kişisel ve toplumsal hafızayı harmanlamasıyla merkezi bir figür haline gelmiştir. Yazarın tüm çalışmaları da onu şekillendiren toplumsal yapıların analizi yoluyla kendi yaşama bir anlatısına dayanmaktadır. Bu bağlamda, çağdaş Frankofon edebiyatın önde gelen yazarlarından Alain Mabanckou'nun eserleri ne salt otobiyografik ne de tamamen sosyolojiktir. Yazar her ne kadar kendisi hakkında yazsa da her zaman döneminin sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel koşullarından bahseder. "Demain j'aurai vingt ans" adlı romanında Mabanckou, 1970-1980 yılları arasındaki Kongo toplumunun sosyo-kültürel ve sosyo-politik yapısını yaklaşık on yaşında bir çocuk olan anlatıcı Michel tarafından yansıtır. Hikâye, dönemin sosyo-politik çalkantılarına dair bir bakış açısı sunması, dünya haberlerine ve Avrupa kültürüne göndermeler içermesi bakımından da oto-sosyo-biyografik bir tür olarak okuyucunun karşısına çıkar. Böylece yazar kendine dair özel bakış açısını çevresinin sosyolojik bir analizle birleştirir. Bu çalışmanın amacı Mabanckou'nun "Demain j'aurai vingt ans" adlı romanındaki oto-sosyo-biyografik unsurları Pierre Bourdieu ve Annie Ernaux'nun tanımları bağlamında ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Otobiyografi, Oto-sosyo-biyografi, Frankofon Edebiyat, Pierre Bourdieu, Annie Ernaux, Alain Mabanckou

ABSTRACT

Autobiography, a narrative that reflects one's own experiences, memories, emotions, thoughts, and insights, is a genre that offers readers a perspective on the author's personal journey as well as the historical and cultural context in which they lived. The concept of "auto-socio-biography" began to take its place in the field of literature in the second half of the 20th century, thanks to the pioneering works of French sociologist Pierre Bourdieu and Annie Ernaux. Auto-socio-biography, which combines the characteristics of autobiography, socio-analysis, and sociology and represents a hybrid form of writing, has become a central figure, particularly through Annie Ernaux's blending of the intimate and the collective, personal and social memory. All of Ernaux's works are based on a narrative of her own life, analyzed through the social structures that shaped her. In this context, the works of Alain Mabanckou, one of the leading authors of contemporary Francophone literature, are neither purely autobiographical nor entirely sociological. Although the author writes about himself, he always refers to the social, political, economic, and cultural conditions of his time. In his novel "Demain j'aurai vingt ans", Mabanckou reflects on the socio-cultural and socio-political structure of Congolese society between 1970 and 1980 through the eyes of the narrator, Michel, a child of about ten years old. The story presents a perspective on the socio-political turmoil of the period and includes references to world news and European culture, thus presenting itself as a socio-autobiographical genre for the reader. In this way, the author combines his subjective perspective with a sociological analysis of his surroundings. The aim of this study is to examine the auto-socio-biographical elements in Alain Mabanckou's novel "Demain j'aurai vingt ans" within the context of the definitions provided by Pierre Bourdieu and Annie Ernaux.

Keywords: Autobiography, Auto-socio-biography, Francophone Literature, Pierre Bourdieu, Annie Ernaux, Alain Mabanckou

Sorumlu yazar: Cansu AVCI

Yabancı Diller Yüksekokulu, Fransızca Hazırlık Birimi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

E-mail: cansu.avci@marmara.edu.tr

ROR ID¹: ror.org/02kswqa67

Geliş Tarihi(Received): 8.09.2025 **Kabul Tarihi(Accepted):** 25.12.2025 **Yayın Tarihi(Published):** 25.06.2026

Atf bilgisi:

Avci, C. (2026). Oto-Sosyo-Biyografik Bir Anlatım: Demain J'aurai Vingt Ans. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 66(1), 494-504. DOI: 10.33171/dtcfdergisi.1780130

Dergimizde Creative Commons Atf 4.0 Uluslararası (CC-BY) lisansı kullanılmaktadır.

This journal is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) License.

Giriş

Bireyin varoluşunu, özellikle de kendi kişiliğinin tarihini temel alarak geriye dönük bir düzyazı anlatısı (Lejeune, 1975, s. 131) şeklinde tanımlanan otobiyografide vurgu, yazarın/anlatıcının/karakterin “ben”inin tarihine ve bireyselliğine yapılır. Bu edebi türde amaç, bu “ben”in kişilik tarihini resmetmektir. Sosyo-analiz, otobiyografi, ve sosyolojik düşüncenin bir karışımı olan “oto-sosyo-biyografi” türü ise kişinin öz yaşam öyküsünü içinde yaşadığı toplumla ilişkilendirerek anlatmasıdır (Ernaux, 2003). Yani yazar, yalnızca kişisel deneyimlerinden bahsetmekle kalmaz aynı zamanda bunları toplumsal, kültürel, tarihsel veya politik bağlamla da bağdaştırır.

Terimi ilk kez ortaya atan Fransız yazar Annie Ernaux (1940-) “oto”, yazarın kişisel deneyimiyle ilgili olduğu için; “sosyo”, eserin toplumsal yönü, nesnel betimlemeleri ve aynı zamanda tarihsel kısmı için, “biyografi” ise başkalarının yaşamlarının hikâyesini anlattığı için (Ernaux, 2003) buna oto-sosyo-biyografi adını verir. Oto-sosyo-biyografi, kurmacanın reddiyle birlikte bireyin kendisiyle toplumsal ve tarihsel gerçeklik arasında bağ kurma çabasını ifade eder (Doğu, 2016, s. 79). Ernaux’nun öyküleri de kişinin öyküsünü anlatmasının yeni bir yolunu ortaya koyar bu sebeple *Les années*’nin (2008) yazarı, orijinal çevresinin terk edilmesini ifade etmek için oto-sosyo-biyografi türünü önerir. Yazar, kendi yaşamı aracılığıyla 21. yüzyıl Fransa’sının toplumsal yapısını ve bu yapıdaki işçi ile burjuva sınıfına mensup kadınların ve erkeklerin konumunu ortaya koymak ister. Bu nedenle eserleri otobiyografik olduğu kadar sosyolojik özellikler de taşır ve bu çerçevede oto-sosyo-biyografi terimini kullanır (Akmanoglu, 2017, s. 30).

Çağdaş Fransız edebiyatı alanında cinsiyet, cinsel yönelim, etnik köken veya ten rengine dayalı ayrımcılık arasında giderek daha fazla bağlantı olduğu dikkat çekmektedir. Bu kesişimsel sınıflar arası anlatılar, Annie Ernaux’nun oto-sosyo-biyografi türünü zenginleştirir (Jaquet, 2014, s. 23). Bu yeni toplumsal yükseliş anlatıları türü özellikle otobiyografi, sosyo-analiz ve sosyolojik düşünce arasında melez anlatı biçimleri kullanır. Bu bağlamda, kişisel bir hikâyeden çok, artık yazılması gereken bir durumun gerçekliği ve bu türe belli bir yakınlığı olduğunu kabul eden Annie Ernaux oto-kurgu teriminden öte oto-sosyo-biyografi kavramını tercih eder zira yazar kendisini neredeyse her zaman sosyo-tarihsel gerçeklikle kurduğu bir ilişkiyle özdeşleştirir (Ernaux, 2003).

Ernaux’ya göre otobiyografik anlatı yetersizdir ve metnin amacı hakkında hiçbir şey söylemez. Bu nedenle yazılarında sosyolojik boyutu kullanan ve sıklıkla gerçeklikte kaybolan bir benlikten bahseden yazara göre metinler her şeyden önce keşfedilmesi gereken alanlardır. “Ben”i söylemek veya bulmaktan ziyade, onu daha geniş bir gerçeklikte, bir kültürde, bir acıda ya da bir mutlulukta aramak söz konusudur (2003, s. 23). Bu sebeple oto-sosyo-biyografi türü klasik otobiyografik üslubu her zaman reddeden ve babasının ölümünden sonra *La Place* (1983) romanında ölümün boşluğunu yazarak yaşayan Annie Ernaux’nun yazılarıyla özellikle bağlantılıdır. Dolayısıyla Ernaux, babasının toplumsal figürüne adanmış bir kitap olan *La Place*’dan yola çıkarak, yazarlık duruşunu değiştirir ve “ben” yazısının öznelliğini azaltmayı hedefler (Toutouchian ve Nassehi, 2014, s. 92) böylelikle mahrem ve toplumsal sınırların ötesine geçer.

Diğer yandan, yazılarında oto-sosyo-biyografi düşüncesini geliştiren ve örneklendiren düşünürlerden biri olan Pierre Bourdieu (1909-2002), *Esquisse pour une auto-analyse* (2004) isimli kitabında duygularına veya kişisel anekdotlarına odaklanan klasik bir otobiyografi yazmaz. Bourdieu, bireysel yolculuğunun toplumsal konumundan, mütevazı kökenlerinden, okul sisteminden ve toplumsal yapılardan nasıl etkilendiğini açıklayarak sosyolojik bir öz analiz yapmaya çalışır. “Tamamen özgür birey” yanılmasıyla kaçınarak seçimlerinin ve yolunun nesnel toplumsal yapılarla bağlantılı olduğunu gösteren Bourdieu için de oto-sosyo-biyografi, sosyolojinin araçlarını kullanarak kişinin kendi benliğini yansıtmasıdır. Bu doğrultuda hayatını, kendini tanıtmak için değil, bireyin çevresi tarafından nasıl şekillendirildiğini göstermek için anlatır ve “habitus” kavramını ortaya atar.

Bireyin eğitimi, içinde bulunduğu toplumsal sınıf, düşünme, davranma ve algılama biçimleri gibi deneyimleri yoluyla edindiği kalıcı eğilimler bütünü ifade eden habitus, kişinin kişisel ve sosyal tarihinin ürünü olmakla birlikte sosyal geçmişi ve yaşam deneyimleri tarafından şekillendirilir (Bourdieu, 2004). Bourdieu tarzında bir oto-sosyo-biyografide amaç da tam olarak kendi habitusunun nasıl oluştuğunu anlatmaktır. Sınıf farklılıkları, konum çatışmaları ve belirli sosyal çevrelerde hissedilen huzursuzluğun dünya görüşünü nasıl şekillendirdiği habitusa örnektir. Bununla birlikte habitus, bireyin neyi arzuladığı ve ilişkilerinde neleri mümkün kılabileceğine dair beklentilerini şekillendiren eğilimler bütünüdür. Aynı zamanda, kişinin belirli bir kültür ya da alt kültür içinde

yaşaması sonucunda zihninde oluşan temel bilgi birikimini ifade eder (Bourdieu, 2004). Bu süreçte birey, içinde bulunduğu sosyal grup ya da sınıfın üyesi olarak belirli düşünme ve davranış biçimlerini benimser.

Bu doğrultuda, Frankofon edebiyatın en etkili yazarlarından biri olarak kabul edilen Kongolu yazar ve şair Alain Mabanckou (1966-) eserlerinde çağdaş Afrika'yı ve Fransa'daki Afrika diasporasını ele alması açısından dikkat çeker. Yazar, *Demain j'aurai vingt ans* (2010) isimli romanında sömürgeci geçmişi, ezilen ırkları, yoksulluğu, sınıf farklılıklarını ve kadının konumunu yeniden anlamak, anlamlandırmak ve tanımak gerektiğini belirtir. Bu çalışmada da Mabanckou'nun sözü edilen yapıtında 1970-1980 yılları arasındaki Kongo toplumunun sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik ve sosyo-politik yapısı Pierre Bourdieu ve Annie Ernaux'nun oto-sosyo-biyografik kavramı çerçevesinde ele alınacaktır.

Demain J'aurai Vingt Ans Romanına Genel Bir Bakış

Alain Mabanckou, mizah, sözlü tarih ve toplumsal eleştiriye harmanlayan romanlarıyla tanınsa da bazı yazıları açıkça oto-sosyo-biyografi alanına girer. Annie Ernaux gibi Mabanckou da genellikle kendi deneyimlerinden yola çıkarak yazar ve bunları daha geniş toplumsal, kültürel ve tarihsel gerçeklikler içine yerleştirir. Yazara göre bu kişisel yazılar her zaman sömürge sonrası koşullar, Afrika ve diaspora kimliği, Kuzey/Güney ilişkileri, köken, göç, dil, eğitim ve kolektif hafızanın zorluklarıyla bağlantılıdır.

Mabanckou, *Demain j'aurai vingt ans* romanında 1970-1980 yılları arasında bağımsızlık sonrası pek çok ülkede etkisi derin bir şekilde hissedilen komünizmin memleketi Kongo Cumhuriyeti'ndeki yansımalarını anlatır. Yazar, romanda ülke ekonomisinin kalbi aynı zamanda memleketi olan Pointe-Noire'daki sosyolojik, siyasi ve kültürel bir portresini yaklaşık on yaşında olan anlatıcı Michel aracılığıyla ayrıntılarıyla betimler. Roman, ilk bakışta otobiyografik görünmez çünkü Mabanckou ile Michel arasında açıkça belirtilmiş bir kimlik yoktur. Ancak *Huit leçons sur l'Afrique* adlı denemesinde Mabanckou, bu romanı; "*on yaşındaki ikizi tarafından anlatılan bir anı kitabı*" (2020, s. 120) olarak tanımlar. Özellikle Michel'in annesinin ve babasının adı ve mesleği Mabanckou'nun ebeveynleri ile aynıdır. Bununla birlikte yazar, romanını ölen anne ve babasına ithaf ederek bu bağlantıyı metin dışında da açıkça ortaya koyar: "*Annem Pauline Kengué için - 1995'te öldü/Babam Roger Kimangou için - 2004'te öldü*" (Mabanckou, 2010, s. 13).

Michel, 1970'lerde Pointe-Noire'da ilkokulun son sınıfını bitirir. Annesi ve üvey babasıyla yaşadığı günlük hayatını, düzensiz bir sözlü anlatımla, kimliği belirsiz birine anlatır. Aslında tüm bu hikayeler ülkesinin sömürgecilik sonrası dönemin hikâyeleridir. Mabanckou da yetişkin sorunlarıyla boğuşan bir çocuğun bu samimi hikâyesini ustaca işler. Okuyucuysa Fransa ve uluslararası çalkantıların tarihini uzun bir süre sonra ilk kez küçük bir Afrikalı çocuğun dünyayı nasıl algıladığına şahit olur (Atilade ve Oluwasola, 2024, s. 402).

Michel'in üvey babası Roger çok eşlidir; biri pazarda fıstık satan ve Michel'in biyolojik annesi olan Pauline, diğeri ise Martine'dir. Roman aynı zamanda, İran Şahı, İdi Amin, Ayetullah Humeyni ve Angola Savaşı hakkında bilgi yayımlayan *The Voice of America*'nın¹ dönemidir. Bunlar, çoğunlukla Michel'in anlamadığı, gizemli, saçma veya gülünç görünen, yorumlamakta zorlandığı ve kimi zaman da komik sonuçlar doğuran olay ve davranışlardır. Ancak Michel bu karmaşık gerçeklikte yolunu bulmaya çalışır, yol boyunca gizlenen tehlikelerden olabildiğince kaçınır ve çoğu zaman ustaca çözümler bulur. Aynı zamanda bu hikâyeler 1968'de iktidara gelip 1977'de suikasta kurban giden Marksist Marien Ngouabi'nin yönettiği Kongo Cumhuriyeti'ndeki yaşam biçimini etkili bir şekilde yeniden inşa eder (Atilade ve Oluwasola, 2024, s. 402). Böylelikle Mabanckou ortak bir belleğe gönderme yaparak okuyucunun da romanın içinde kendinden bir şeyler bulabilmesine olanak sağlar.

Diğer yandan, Philippe Lejeune'ün *Le pacte autobiographique* (1975) eserindeki tanıma göre, kitabın kapağındaki yazarın ismi ile anlatıcının kullandığı birinci tekil şahıs "ben" kişi zamirinin aynı kişi olması gerekir. *Demain j'aurai vingt ans* romanında da "ben" (fr. je) anlatıcı, yazarın kendisidir. Ancak romanda kullanılan "ben" anlatımı tam olarak yazarın kimliğine gönderme yapmaz daha ziyade sosyal bir deneyimlemedir. Başka bir ifadeyle, "ben" kişi zamirini "şahsi olmayan", kimi kez "benim" sözünden daha çok "öteki"nin sözü olan, kısaca bireyselliğin ötesinde bir biçimdir (Ernaux, 1994, s. 218-223): "Başkanımız diktatörse, bunun asker olmasından kaynaklandığını düşünen Lounès'e katılmıyorum. Eminim dünyadaki birçok ülkede asker olmayan diktatörler vardır. Bu yüzden başkanımızın asker olması umurumda değil, beni rahatsız eden tek şey Tanrı

1 *The Voice of America* (VOA), 1 Şubat 1942 yılında kurulan Amerika Birleşik Devletleri hükümetinin uluslararası radyo ve televizyon yayın hizmetidir.

tarafından gönderildiğini söylemesi” (Mabanckou, 2010, s. 79) cümlesinden de anlaşılacağı üzere Mabanckou her ne kadar “ben” zamirini kullansa da yaşadığı dönemde Afrika’daki siyasi yozlaşmayı gözler önünde sermek ister. Bu bağlamda romanında “ben” anlatımıyla Philippe Lejeune’ün tanımına Annie Ernaux gibi yeni bir boyut getirir. Yazar, aynı zamanda hayatın gürültüsünü, alayları, küçümsemeleri, kadınların hem fiziksel hem de ahlaki gücünü, doğmamış kız kardeşlerine duyduğu özlemi ve ilk aşkı olan oyun arkadaşı Caroline’e olan şefkatini paylaşmakta ustadır:

Caroline bana baktığında kendimi dünyanın en yakışıklı insanı gibi hissediyorum. Aynı yaştaız ama bizim hakkımızda çok şey biliyor. Pauline anne, onun evrimleşmiş bir kız olduğunu söylüyor. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum. Belki de Caroline gerçek bir hanımefendi gibi davrandığı içindir (Mabanckou, 2010, s. 27).

Ancak Michel’in dünyası küçük ve gündelik sorunlara saplanmış kapalı bir dünya değildir. Kendisi her akşam Roger babayla birlikte Amerika’dan Fransız haberleri yayınlayan bir radyo istasyonu olan *The Voice of America*’yı (Mabanckou, 2010, s. 123) dinleyerek bilgiler alır. Böylelikle zamanının tarihini kendi tarzında yeniden inşa eder:

Madem bu Kızıl Kmerler sınırlarımızı tehdit ediyor, o halde Kamboçya’ya gideceğiz, Phnom Penh’i Kızıl Kmerlerden alacağız ki Kamboçya halkı biraz daha rahat nefes alabilsin çünkü Kızıl Kmerler çok fazla insana işkence etti, öldürdü ve yok etti. Vietnamlılar Phnom Penh’e girdiğinde, şehirde neredeyse hiç kimse kalmamıştı çünkü Kızıl Kmerler herkesi kovmuştu (Mabanckou, 2010, s. 92).

Anlatıcı Michel’in annesinin hayatı boyunca başka bir çocuk sahibi olmak için çabalaması ise çocukta anlatı boyunca gizli bir acı şeklinde kendini gösterir. Romanın konusu da bu annenin rahmini açıp başka bir çocuğun doğmasına izin verecek bir anahtarın arayışı etrafında döner. Annesinin rahmine açılan kapı, tek çocuk olarak kalmak için sakladığı oğlu Michel’in elindeki bir anahtarla kilitlidir. Çözümse basittir: Çocuğu şımartın, gizemli anahtarı elde etmek için ona ilgi gösterin ve hediyeler sunun (Atilade ve Oluwasola, 2024, s. 404). Bu kadar ilgi ve açıklanamayan hediyeler karşısında şaşkına dönen Michel, sonunda arkadaşı Lounès tarafından büyücünün hükmünden haberdar edilir: Önce anahtarı olduğunu inkâr eder, sonra da kimsenin ona inanmaması nedeniyle ondan bir tane edinir. Kitap, anahtarın ne türden etkilerinin olacağını açıklamadan sona erer. Fakat Michel’in annesine verdiği bu hediye ailenin huzur bulmasına neden olur. Michel de nihayet geleceğe huzurla bakabilir.

Demain J’aurai Vingt Ans Romanında Oto-Sosyo-Biyografik Unsurlar

Oto-sosyo-biyografi türü, yakın geçmişle bugünün küresel, toplumsal ve edebi dinamiklerine dair bakış açıları sunduğu için önemli bir yere sahiptir (Lammers ve Twellmann, 2021). Bu bağlamda, *Demain j’aurai vingt ans* romanında da sömürgecilik, günümüz göç politikaları, toplumsal cinsiyet ilişkileri ve küreselleşme geniş yelpazedeki nitelikleriyle karakterize edilir. Romanda Mabanckou, René dayı örneğinden hareketle kapitalist sistemin tuzağına düzen kişileri eleştirir.

René, komünist olduğunu iddia eden ancak büyük bir servet biriktiren bir patronudur. Ayrıca ailenin tüm varlıklarını kendisine alır ve Michel’in oğlu olduğunu söyleyerek Avrupalılardan para kazanır, ancak tüm parayı kendisi harcar. Michel, dayısının davranışlarını görmezden geliyormuş gibi görünse de aslında gerçeklerin farkındadır: “Dayım komünist olduğunu iddia ediyor. Normalde komünistler basit insanlardır; televizyonları, telefonları, elektrikleri, sıcak suları, klimaları yoktur ve René dayı gibi altı ayda bir arabalarını değiştirmezler. Yani artık komünist ve zengin de olabileceğinizi biliyorum” (Mabanckou, 2010, s. 18).

Oto-sosyo-biyografik anlatılarda aile, toplum ve tarih kesişir (Ernaux, 1988, s. 23) böylelikle okuyucu, bu geri dönüşlerle anlatılarda bahsedilen mekân ve zaman arasında bir bağ kurar. *Demain j’aurai vingt ans* romanında Alain Mabanckou “Kara Kıta” olarak nitelendirilen Afrika’nın aslında hiçbir zaman kayıp bir kıta olmadığını sayısız medeniyete ve kültüre ev sahipliği yaptığını diğer Afrikalı yazarlar gibi belirtmek ister. Yazar, Hegel’in felsefe tarihi kitabında; Afrika’da bir tarihin olmadığı, orada değişim ve gelişim adına herhangi bir ilerlemenin kaydedilmediği, Siyahilerin de ilerlemeye ve öğrenmeye müsait (1914, s. 206) olmadığı düşüncelerine göndermede bulunur:

Halkın hayatının karmaşası içinde, her an, her söz sonuçlarla doludur ve aynı zamanda hiçbir şey ciddi değildir-tıpkı oturma odasının duvarından Victor Hugo’nun portresini indiren René dayının ünlü yazarın şu kesin sözleri söylediğini öğrendiğinde duyduğu öfke gibi: “Bu Afrika ne biçim

bir ülke! Asya'nın bir tarihi var, Amerika'nın bir tarihi var, Avustralya'nın kendisinin bir tarihi var; Afrika'nın tarihi yok" (Mabanckou, 2010, s. 11-12).

Oto-sosyo-biyografi türünün en temel amaçlarından biri, uzun süredir gizli kalmış bir gerçeği, yani sosyal sınıflar arasındaki farklılıkların varlığını ortaya çıkarmak ve okuyucularını kendi sınıf aidiyetlerinin farkına varmalarını sağlamaktır (Eribon, 2009). *Demain j'aurai vingt ans* romanında da Alain Mabanckou, bilimsel sosyalizmin kurucusu Alman filozof Karl Marx ve Friedrich Engels'e göndermelerde bulunarak burjuva ve halk arasındaki ayrımı Michel'in çerçevesinden irdeler. Bu bağlamda yazar, burjuva insanı ile alçakgönüllü bir soydan gelen halk insanı arasındaki farkları gösterir:

[...] Ancak işler çok değiştiği ve tepedekiler alttakileri sömürme yollarını gizlemeye çalıştıkları için Karl Marx ve Engels yanılıya düşmememiz gerektiğini, farklılıkların hâlâ var olduğunu ve günümüzde artık birbirleriyle acımasızca savaşan, çekişen iki büyük sınıf olduğunu düşünüyorlar: burjuvazi ve proleterler. Sokakta onları tanımak kolaydır: Burjuvazinin göbekleri büyüktür çünkü proleterlerin ürettiklerini yerler ve proleterler (veya açlıktan bunalanlar) çok zayıftır çünkü burjuvazi onlara sadece kırıntılar bırakır [...] (Mabanckou, 2010, s. 20-21).

Öte yandan, Grell'e göre "oto" ve "biyografik" arasındaki "sosyo" eki, yazarın zamanının kişisel tanıklığının, onu tanımlamaya ve kinamaya katkıda bulunduğu toplumsal ve tarihsel bağlamın bir parçasıdır (2014, s. 49). Romanda da Mabanckou, modern çağın insanları sefalete, ikiyüzlülüğe ve yolsuzluk yapmaya ittiğinden bahseder. Yazar, lüksün Batılı şeyleri elde etmek olduğunu düşünen zenginlere dair bir hicivde bulunur. Onlar için bu durum tıpkı Roger babanın otelden getirdiği radyo kaset çalar gibi, yerel halk arasında kendilerine ayrıcalıklı bir statü kazandırmanın yoludur:

Düşünüyorum da: René dayı bugünlerde evimize gelirse, ciddi sorunlarımız olacak. Yavaş yavaş kapitalistleştiğimizi ve yakında televizyon, sıcak su ve klimaya da kavuşacağımızı düşünecek. Aslında kendisinin de televizyonu, sıcak suyu ve kliması var, yeni model radyo kasetçaları olmadığı için biraz kıskanabilir ama bunu bize karşı kullanmaz, onu istediği zaman satın alabilir (Mabanckou, 2010, s. 61).

Oto-sosyo-biyografi türünde yazar, öz yaşam öyküsünden yola çıkarak, kendini ve aile çevresini temsil eder (Froloff, 2016, s. 35). *Demain j'aurai vingt ans* romanında da ülkesi Kongo'nun sosyal, politik, kültürel ve ekonomik değişimler sırasında neler yaşadığı Alain Mabanckou'nun söyleminin odak noktasındadır. Dolayısıyla Mabanckou'nun yapıtı, kendi yaşamının içerisinde yer alan Kongo tarihini temel alırken aynı zamanda kendisinin ve ailesinin tanığı olduğu zamana da olabildiğince nesnel bir yaklaşımla odaklanır. Yazar, Michel aracılığıyla toplumun genel yapısını, Kongo'nun özellikle sömürge sonrası değişerek gelişen toplumsal, kültürel ve siyasi yapısını anlatır: "[...] Bazı insanlar pireli hayvanlarıyla otobüse biniyorsa, neden Siyahiler de bu otobüse binemiyor?" (Mabanckou, 2010, s. 70). Bu bağlamda, siyahi insanların sömürge öncesi ve sonrasında her zaman ötekileştirildiği, beyaz ırklardan hep sonra geldiği ve yaşamın her anında bu ayrışmanın görüldüğü Michel'in anlatımıyla gözler önüne serilir.

Bununla birlikte, *Demain j'aurai vingt ans* aracılığıyla Mabanckou'nun yaşadığı toplumdaki siyasi yozlaşmayı kaleme alması eserin oto-sosyo-biyografik roman olarak tanımlanmasını olanaklı kılar. Yazar, cumhurbaşkanı ve bakanlar arasındaki tutarsızlıklara dikkat çekerek kötü yönetimi hicivsel ve esprili bir dille anlatır:

[...] Cumhurbaşkanı, başbakan, savunma bakanı ve PCT başkanının bir araya geldiği bir toplantıda, cumhurbaşkanımızın odada yalnız kalıp kendi kendine konuştuğu ve önce cumhurbaşkanı, sonra başbakan, sonra savunma bakanı ve son olarak PCT başkanı olarak konuştuğu söylenir. Bu nedenle bu toplantı, bakanlarıyla birlikte olduğundan daha uzun sürer (Mabanckou, 2010, s. 76).

Mabanckou, yaşadığı topluma dair günlük hayat içinde gelenekleri, bakış açısını, ritüelleri ve algıları da karakterleri aracılığıyla okuyucunun görmesini ister. Böylelikle ülkesinin genel tarihinin yok olup gitme olasılığını da önlemiş olur. Örneğin, Michel'in annesi Pauline, deniz suyunun bezelye kokma sebebinin denizde çok fazla ruh olmasına bağlar. Bu ruhlar da beyazlar tarafından işkenceye maruz kalmış siyahi kölelerdir. Bu noktada Mabanckou, sömürge döneminde Afrika toplumlarının Avrupa güçleri tarafından her türlü zorbalığa maruz kaldığını hatırlatma amacı güder:

Herkesin deniz suyundan neden korktuğunu anlamadığım için, Pauline anne bana bunun denizde çok fazla ruh olmasından kaynaklandığını açıkladı; bunların arasında, köle olarak alınıp beyaz adamın tarlalarında çalıştırılmak üzere sabahtan akşama kadar kırbaçlandıkları için çok öfkeli olan atalarımızın ruhları da vardı. Yani deniz suyunun bu kadar tuzlu olmasının sebebi boşuna değil; dalgalara neden olan şey, bu ataların terlemesi ve öfkeleri (Mabanckou, 2010, s. 104).

Oto-sosyo-biyografik yapıtlar, bireysel deneyimi anlamlandırmak için kültürel alana uyarlanmış sınıf kavramından yararlanır (Eribon, 2009). *Demain j'aurai vingt ans* romanında da Alain Mabanckou sömürge sonrası toplumlarda beliren farklılıklara göndermede bulunarak insanlar arasında farklılıklar olmaması gerektiğini savunur ve eşitlikten bahseder:

Her gece aynı şey şimdi, gözlerimi kapatmadan önce, o uzak ülkeleri düşünüyorum. Uykuya daldığımda oradaki insanları görüyorum ve birbirimizle konuşuyoruz. Bana nereden geldiğimi sormuyorlar çünkü rüyalarda herkes eşittir [...] Ama uyandığımda üzgünüm çünkü rüyamda bildiğim dillerden tek bir kelimeyi bile telaffuz edemiyorum. Her şeyi unuttum, her şey silindi. Her şey çok, çok uzak görünüyor (Mabanckou, 2010, s. 374).

Oto-sosyo-biyografilerin anlatı biçimi sınıf toplumlarının varlığını anımsatmaya katkıda bulunur (Lammers ve Twellmann, 2021). Alain Mabanckou da tüm sömürge sonrası toplumun sanrılarına ve çelişkilerine Michel'in aile çevresi üzerinden bakar. Yazar, sosyal farklılıkların kültürel boyutlarını okunan kitaplar, konuşulan dil ve kullanılan eşyalar aracılığıyla verir. Marksist mücadele söylemiyle maskelenen kapitalizm ve zenginlerin açgözlülüğü, Michel'in dayısı René karakteri aracılığıyla temsil edilir. Örneğin, oğluna en pahalı oyuncak arabayı alan René, Michel'e aynısını okulun en başarılı öğrenciler listesinde girmesi şartıyla alacağını söyler: *"Bu yıl ilkokul diplomanı alırsan, sen de Sébastien'ni gibi bir araba alacaksın. Ama tüm ülkemizde ilk beşte olmalısın!"* (Mabanckou, 2010, s. 303). Ancak bu durumu Michel haksız bulur ve ekler: *"Sébastien'in diploması var mı? Hayır, benden daha küçük. Öyleyse neden o diplomasını almadan önce bu arabayı alıyor da ben diplomamı alana kadar beklemek zorundayım?"* (Mabanckou, 2010, s. 303).

Bununla birlikte, ailesi, Michel'in iyi bir eğitim alması için ona destek olsa da kendi yaşamlarında modern ve rasyonel ilkelere dayalı kararlar almaktan yoksundur. Michel'i bazen dehşete düşürse, modernite ve arkaik yaşam arasında kalmış toplumların ve ailesinin karanlık inançları ve davranışlarıdır. Pointe-Noire sakinlerinin hayatlarına yön veren ve çocuğun hayatını büyük ölçüde etkileyen gerici yaşamın en sembolik hikâyesi ise annesi Pauline'in kısırlığını tedavi edeceği varsayılan gizemli bir anahtarın olması inancıdır. Hamile kalmak için hem siyahileri hem de bilimi en üst düzeyde temsil ettiğine inanılan beyaz doktorlara başvuran ailenin girişimleri başarısız olunca çareyi sorunu hemen tespit eden ve bir çözüm öneren bir "fetişöre" başvurmakta bulurlar: *"Tchinouka'nın hemen karşı kıyısındaki Voungou bölgesine yeni yerleşmiş bir büyücü var. Herkes ondan övgüyle bahsediyor. Bölge şefinin karısının kısırlığını tedavi etmiş. Hatta doğduğundan beri tek kelime konuşmayan on yaşında bir çocuğu konuşturmuş"* (Mabanckou, 2010, s. 268-269).

Oto-sosyo-biyografi anlatılarında Annie Ernaux, 1950'ler ve 1960'larda Fransa'da aile içi şiddet, evlenmemiş kızların hamileliği ve gizli kürtajlar (Day, 2004, s. 57) gibi kadın sorunlarına sıklıkla yer verir. Buradaki amaç da kadının toplum nezdinde nasıl da ötekileştirildiğini, bedenlerinin istismar edildiğini göstermek ve bu durumdan kaynaklanan acıyı hafifletmeye çalışmaktır (Saigal, 2000, s. 9). Mabanckou da *Demain j'aurai vingt ans* romanında kadın figürüne geniş yer ayırır. Yazarın kadın kahramanları her ne kadar hem fiziksel hem de ahlaki yönden güçlü olsalar da eğitimlerinde erkeklerden geridedirler sebebi ise eğitim alma hakkının öncelikle erkeğin olmasıdır:

Annem benim gibi küçükken okula gitmediyse bu onun suçu değil. Pauline anne bana, onun zamanında insanların o kadar aptal olduğunu, okulun kadınlar için iyi olmadığını, yoksa kocalarıyla şu veya bu konuda çok fazla tartışacaklarını ve kocaları kendilerine emir verdiğinde itaat etmeyeceklerini iddia ettiklerini anlattı (Mabanckou, 2010, s. 140).

Yazarın, herkesin yaşamında karşılaştığı beden, eğitim, bireysel/toplumsal aidiyet, cinsellik, hastalık, sosyal yükselme, ötekilerin varlığı ve yas gibi olayları kendi deneyimlerinden yola çıkarak kaleme alması ve bu olayların da romanların ana izleklerini oluşturması (Yılancıoğlu, 2023, s. 105) oto-sosyo-biyografi türünün bir diğer özelliğidir. *Demain j'aurai vingt ans* romanında da Mabanckou aynı zamanda çokeşlilik temasına dikkat

çeker. İtaat, teslimiyet, yoksulluk ve gelenekler nedeniyle kadınlar çokeşliliğe maruz kalmaktadırlar. Erkek ise istediği zaman istediği kadın ya da kadınlarla evlenme hakkına sahiptir:

Roger benim babam, nokta. Bir yerlerde gerçek bir babam olup olmadığını bilmek istemiyorum. Tanımadığım ve gerçek babam olacak bu adamın yüzünü görmek istemiyorum. Annemin köyü Louboulou'dan Pauline anne ile evlenen ve onu hastanede kendi başının çaresine bakması için bırakan bir korkak. Bu adam, annemi görevlendirildiği Mouyondzi bölgesine götürmeden önce orada jandarmaydı. Pauline anne onun yanında küçücük bir kızdı. Ve sonra bu jandarma, evliliklerinden sadece iki yıl sonra şöyle dedi: Şimdi istediğimi yapıyorum, istediğim zaman dışarı çıkıyorum, istersem birkaç kadınla evleniyorum, benimle aynı fikirde değilsen seni çalılığına geri gönderirim (Mabanckou, 2010, s. 96).

Bununla birlikte, Bourdieu'ye (2004) göre habitus, bireyin yaşamı boyunca, özellikle çocukluk döneminde, içinde bulunduğu toplumsal çevreye bağlı olarak edindiği konuşma biçimi, belirli boş zaman etkinliklerine karşı özel bir ilgi, bir beden duruşu ve otoriteye karşı bir tutum gibi kalıcı eğilimler bütünü ifade eder. *Demain j'aurai vingt ans* romanına bakıldığında da Michel'in Pointe-Noire'daki kadına karşı gelenekçi bakış açısından etkilendiğini görmek mümkündür çünkü geceleri tek başına süslenerek dışarı çıkan kadın hoş karşılanmaz:

Pauline annenin kendini güzelleştirmesinden hiç keyif almıyorum. Caroline'in ördüğü saçlarıyla ona bir kez daha bakıyorum. Turuncu topuklu ayakkabılarını, atkısıyla aynı renkte peştamal bir atlet ve turuncu pantolon giymiş. Bacaklarına ve arkasına çok dar gelen parlak turuncu pantolon giymesinden hoşlanmıyorum [...] Bu sabah geç çıkacağını neden bana söylemedi? Nereye gittiğini bilmiyorum (Mabanckou, 2010, s. 42).

Romanda, gayri meşru doğum konusuna da yer verilir. Evlilik dışı hamile kalan Pauline, toplumsal baskıdan dolayı hamileliğini gizlemek zorunda kalır: “[...] Karnı büyüyordu. Ve bu yüzden artık evden çıkmıyordu; bölgedeki insanlar bunu görmemeliydi. Karnını gizlemeden lapa satan kadınlardan alışveriş yapmak için gecenin karanlığını bekledi” (Mabanckou, 2010, s. 96-97). Bu bağlamda Mabanckou, kadın bedeninin nesne statüsüne indirgenmesini eleştirir.

Romanda dikkate değer en önemli noktalardan biri de “kürtaj” meselesine yer verilmesidir. Çok eşlilik, doğum kontrol yöntemlerinden habersiz olmaları, eğitimden yoksun bırakılmaları ve zorlu ekonomik koşullar gibi pek çok sorunla mücadele eden Afrikalı kadınlar *Demain j'aurai vingt ans* romanında da dikkat çeker. Tekrar tekrar doğum yapmak bu kadınların kaderi gibi görünse de Mabanckou kürtaj kanunundan bahsederek “Veil Yasası” ile 1975 yılında kürtajı yasallaştıran kadın hakları savunucusu Fransız Simone Veil'e (1927-2017) göndermede bulunur: “*Guy Folly kürtajdan bahsedip Fransa'da Simone Veil adlı bir kadın tarafından savunulan yeni yasayı açıkladığında, Pauline annenin yüzü değişti. Bir an dinledi, tek kelime etmeden masadan kalktı ve yatak odasına gitti*” (Mabanckou, 2010, s. 310). Her ne kadar bu yasa Pauline anne tarafından hoş karşılanmasa da Afrikalı kadınların çocuk doğurmakla istismar edilen bedenlerine Mabanckou dikkat çeker.

Sonuç

Yazarın yalnızca kendi hayatını anlatmakla kalmayıp aynı zamanda sosyal çevrenin kendisini nasıl şekillendirdiğini ve buna karşılık olarak bu çevreyle nasıl etkileşim kurduğunu inceleyen oto-sosyo-biyografi, özellikle son yıllarda edebiyat ve sosyoloji alanında dikkat çeken bir türdür. Bu türü ortaya çıkartan Annie Ernaux, eserlerinde otobiyografi, sosyoloji ve edebiyat arasındaki çizgileri bulanıklaştırır ve sadece kendi yaşam öyküsünü değil aynı zamanda kolektif, toplumsal ve politik gerçekleri de yansıtmayı amaç edinir. Daha geniş toplumsal yapıları incelemek için kişisel deneyimleri bir mercek haline gelen Ernaux, böylece otobiyografik yazının ne olabileceğini yeniden tanımlar.

Pierre Bourdieu de kendisini şekillendiren toplumsal yapılar üzerine düşünmek için kendi hayatını araç olarak kullanır. Ancak Ernaux bunu edebiyat aracılığıyla yaparken, Bourdieu konuya sosyolojik bir bakış açısıyla yaklaşır. Fransız sosyolog, insan hayatının yalnızca bireysel tercihlerle değil, aynı zamanda kuralları ve güç dinamikleri olan yapılandırılmış bir tür mekân olan sosyal alandaki konumuyla da şekillendiğine inanır. Toplumsal yapıların bireyleri şekillendirdiğini savunan Bourdieu “habitus” kavramını geliştirir ve bireylerin yaşam deneyimleri yoluyla,

özellikle yetiştirilme tarzları ve sosyal sınıfları aracılığıyla geliştirdikleri, derinlemesine yerleşmiş alışkanlıkları, becerileri, eğilimleri, düşünme biçimlerini ve davranışları ifade ettiğini belirtir.

Afrika kimliğini, sömürgecilik sonrası dönemi, göçü, dili ve hafızayı ele alan esprili, eleştirel ve üslup açısından zengin eserleriyle tanınan Kongolu-Fransız yazar Alain Mabanckou *Demain j'aurai vingt ans* romanında sadece kendi hayatından, anılarından ve kimliğinden bahsetmekle kalmaz, Afrika toplumunun, kurumlarının ve kolektif kimliklerin kendisini nasıl etkilediğini de eleştirel bir şekilde analiz eder. Bu bağlamda eser, basit bir kişisel hikâyenin ötesine geçerek Marksizm-Leninizm etkisini, sömürgecilikten miras kalan gerilimleri, toplumsal ve ekonomik eşitsizliklerle dolu 1970'lerin Kongo toplumunu resmetmediği için toplumsal ve politik bir gerçekliğe tanıklık eder.

Alain Mabanckou'nun eserlerinde "ben" anlatımı, klasik otobiyografi anlayışından farklıdır; zira yazar, kendi hayat hikâyesini toplumsal, kültürel ve siyasal bağlamların üzerine inşa eder. Edebiyata siyasal ve sosyal boyutlar kazandıran sosyal sınıf eşitsizlikleri, sosyal yükseliş, siyasi yozlaşmalar gibi izlekler içeren *Demain j'aurai vingt ans* romanı anne ve babaya ithaf edilmesine ve birinci tekil kişi zamiriyle kaleme alınmasına rağmen birçok insanın yaşayabileceği olaylarla örtülüdür. Bu bağlamda roman, özyaşamöyküsünü, toplumsal yapıyı ve karakterlerin yaşamöyküsünü barındırarak 21. yüzyılın tarihsel, siyasal ve kültürel dinamiklerin insan yaşamına nasıl etki ettiğini hatırlatması açısından oto-sosyo-biyografik bir tür olarak dünya edebiyatında önemli bir yere sahiptir.

Summary

Auto-socio-biography, a combination of socio-analysis, autobiography, and sociological thought, is a form of narration in which an individual recounts their own life story by connecting it to the society in which they live. According to Annie Ernaux, who first coined this term, auto-socio-biography is a narrative form that excludes fiction and aims to establish a connection between individual experience and social and historical reality. In her works, the author, starting from her own life, seeks to reveal the social structure of 21st-century France, and within this structure, the position of men and women belonging to the working and bourgeois classes. In this respect, Annie Ernaux changes her literary stance with *La Place* (1983), a work dedicated to her father; she aims to transcend the boundaries between the personal and the social by pushing the subjectivity of the 'I' narrative into the background.

On the other hand, Pierre Bourdieu, one of the key thinkers who developed and applied the concept of auto-socio-biography, does not write a classical autobiography focused on emotions or personal anecdotes in *Esquisse pour une auto-analyse* (2004). Bourdieu narrates his life story not to introduce himself, but to reveal how the individual is shaped by his environment, and in this context, he develops the concept of 'habitus'. Habitus, which refers to the set of lasting dispositions acquired through experiences such as education, social class, and ways of thinking, behaving, and perceiving, is a product of both individual and social history, shaped by one's social background, education, and life experiences. In this context, Alain Mabanckou, one of the leading figures in Francophone literature, stands out for his treatment of contemporary Africa and the African diaspora in France in his works. Like Annie Ernaux, Mabanckou often draws on his personal experiences, but he situates these individual narratives within broader social, cultural, and historical contexts. For him, personal narratives are always linked to post-colonial conditions, African and diaspora identity, Global North-South relations, origins, migration, language, education, and the challenges of collective memory.

By its very nature, auto-socio-biography encompasses both history and the history of everyday life. In his novel *Demain j'aurai vingt ans* (2010), Alain Mabanckou emphasizes the necessity of rethinking colonial legacies, oppressed races, poverty, class divisions, and the marginalization of women. The author details the sociological, political, and cultural reflections of the wave of communism that influenced many African countries that gained independence between 1970 and 1980 in the Republic of Congo through the ten-year-old narrator Michel. Although the narrator 'I' (fr. je) directly represents the author himself, this 'I' narrative is more an expression of a social experience than an individual identity. Michel's mother's lifelong desire to have another child emerges in the story as a suppressed pain within the boy. At the heart of the novel is the search for a symbolic key that will 'open' this mother's womb and allow for a new birth.

Viewed as a whole, the novel bears witness to the chaotic structure of a society caught between nostalgia for its colonial past, the desire for freedom, the illusion created by the wisdom passed down from ancestors, and the cynical reality of everyday life. Alain Mabanckou conveys this chaos, the illusions and contradictions of postcolonial societies, through the family circle of the narrator.

One of the distinctive features of postcolonial literature is the central position given to the female figure in the narrative. This choice seeks to demonstrate how women in African society are marginalized, exploited both physically and emotionally, and confined to domestic roles. Although the female characters in *Demain j'aurai vingt ans* are portrayed as strong individuals both physically and morally, they lag behind men in terms of education. The main reason for this is that the right to access education is primarily granted to men. Postcolonial studies often revolve around themes such as cultural alienation, racism, hybrid identity, belonging, and otherness. Like many authors in this field, Mabanckou criticizes the colonial system and the mentality it has left behind. In particular, issues related to the political and cultural independence of the Republic of Congo, the struggles of decolonization, and racism are among the themes the author frequently addresses. In this sense, the novel holds significance for its critique of racism and its questioning of postcolonial structures. The defining feature of the auto-socio-biographical genre is that it addresses phenomena such as the body, education, belonging, sexuality, illness, mourning, social exclusion, and social mobility through the lens of personal experience, making these themes the central axis of the narrative. In this regard, Mabanckou also draws attention to the theme of polygamy in the novel. Women's exposure to polygamy due to obedience, poverty, traditional values, and social pressures is one of the social criticisms addressed by the author.

Another noteworthy aspect of the novel is its inclusion of the issue of abortion. The work vividly portrays the situation of African women struggling with multiple, intersecting problems such as polygamy, lack of access to birth control, lack of education, and

harsh economic conditions. Mabanckou's novel reflects the distinctive qualities of postcolonial literature with its wide thematic range, covering everything from music to colonialism, contemporary migration policies to gender relations and globalization.

Through the character of Uncle René, the author also critiques how individuals, seduced by the promises of the capitalist system, become alienated from their own identities. Furthermore, Alain Mabanckou's questioning of political corruption in his society through individual narratives in *Demain j'aurai vingt ans* allows the work to be considered an auto-socio-biographical novel.

Kaynakça

- Akmanoğlu, Z. N. (2017). *Annie Ernaux'nun "Bir Kadın" Ve "Bir Adam" Adlı Yapıtlarında Metinlerarasılık ve Anne-Kız İlişkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Atilade, K. ve Oluwasola, I. (2024). L'esthétique Postmoderniste Dans *Demain J'aurai Vingt Ans* et *Lumières De Pointe-Noire* d'Alain Mabanckou. *Ziglobitha*, 3, 397-416.
- Bourdieu, P. (2004). *Esquisse Pour Une Auto-analyse*. Paris: Raisons D'agir.
- Day, L. (2004). L'Écriture Dans L'Entre-deux Temporel: Une Étude De L'Événement. T. Fabrice (Yay. Haz.). *Annie Ernaux; Une Œuvre De L'Entre-deux* İçinde (s. 57-70). Arras: Artois Presses Université.
- Doğu, Ç. (2016). Annie Ernaux'nun "Les Années"si: Otobiyografik Anlatıda Yeni Ufuklar. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, 4, 78-85.
- Eribon, D. (2009). *Retour à Reims*. Paris: Fayard.
- Ernaux, A. (2003). *L'écriture Comme Un Couteau, Entretien Avec Frédéric Yves Jeannet*. Paris: Stock.
- Ernaux, A. (1994). Vers Un Je Transpersonnel. *Recherches Interdisciplinaires Sur Les Textes Modernes*, 6, 218-221.
- Ernaux, A. (1988). *Une Femme*. Paris: Gallimard.
- Ernaux, A. (1983). *La Place*. Paris: Gallimard.
- Froloff, N. (2016). Annie Ernaux: Sauver et Se Sauver. *Revue des Sciences Humaines*, 324, 29-44.
- Grell, I. (2014). *L'autofiction*. Paris: Armand Colin.
- Hegel, G.W.F. (1914). *Lectures On The Philosophy of History*. (J. Sibree, Çev.). London: G. Bell and Sons.
- Jaquet, C. (2014). *Les Transclasses ou La Non-reproduction*, Paris: PUF.
- Lammers, P. ve Twellmann, M. (2021). *L'autosociobiographie, Une Forme Itinérante*. Erişim tarihi: 25.09.2025, <https://journals.openedition.org/contextes/10515>
- Lejeune, P. (1975). *Le Pacte Autobiographique*. Paris: Edition de Seuil.
- Mabanckou, A. (2020). *Huit Leçons Sur L'Afrique*. Paris: Bernard Grasset.
- Mabanckou, A. (2010). *Demain J'aurai Vingt Ans*. Paris: Editions Gallimard.
- Saigal, M. (2000). *L'Écriture: Lien De Mère En Fille Chez Jeanne Hyvrard, Chantal Chawaf et Annie Ernaux*. Amsterdam-Atlanta: Rodopi.
- Toutouchian, F. ve Nassehi, Z. (2014). Une Femme d'Annie Ernaux: De La Subjectivité D'une Écriture Objective. *Études De Langue et Littérature Françaises*, 5(1), 91-110.
- Yılancioğlu, S. S. (2023). İki Kültür, İki Sosyal Çevre Arasında Bir Yazar: Annie Ernaux. *Frankofoni*, 43, 103-114.